

Sammanställning över bildandet av Ringhalsveteranerna

Undertecknad, Folke Kroon, anställdes på Ringhals 1971 och då vid underhållskontoret. Efter ett par andra uppdrag inom organisationen blev jag 1978 anställd som assistent till driftchefen, Evert Ericsson, för att inom organisationen samordna RG-projektet tills detta avslutades 1987. Därefter arbetade vi under 1993 och 1994 tillsammans med att lämna underlag till boken *"Från ingenting alls till Ringhals"*, som sammanställdes av Nils Forsgren (journalist) inför 20-årsjubiléet av Ringhals uppstart. Denna skedde genom att generator TG21 på block 2 för första gången fasades till nätet den 17 augusti 1974. Boken gavs ut hösten 1994.

Under tiden Evert och jag arbetade tillsammans med insamlandet av underlag till boken, tog Evert upp två frågor som han önskade att vi skulle färdigställa; dels bildandet av en pensionärsförening som han såg som sin uppgift att starta, dels att sammanställa en mall för det fortsatta insamlandet av uppgifter, som med tiden skulle bli underlag till Ringhals industrihistoria. Jag deltog i dessa arbeten som "bollplank", rådgivare och administratör.

Inom Vattenfall finns en Kulturvårdskommitté som arbetar för bevarande av kultur- och industrihistoria kring Vattenfalls utbyggnader, uppförande av anläggningar samt drift av dessa. I kommittén ingår normalt tjänstemän som haft högre befattning. Evert var under ett par års tid, i början av 1990-talet, medlem i kommittén. Detta stärkte hans uppfattning om vikten av att samla in dokumentation från verksamhet och anläggningar. Och detta inte enbart av teknisk art, som normalt ändå dokumenterades, utan främst sådant som kan bedömas ha kulturhistoriskt värde och som annars förloras inom en inte alltför lång tidsrymd.

Det material som samlats in som underlag till boken utgjorde en bra referens. Med detta som grund utarbetades ett förslag för det fortsatta arbetet med insamlande av material till Ringhals, adresserat direkt till kraftverksdirektör Håkan Johansson. Kopia av detta brev bifogas som bilaga 1. Grundmaterial till boken överlämnades till Ringhals arkiv.

Arbetet med bildandet av en pensionärsförening startade därefter hösten 1995 med en träff i Kronoborg, för att göra en uppställning över hur arbetet skulle bedrivas. Vi kände till att en interimförening bildats på anläggningssidan, med vilken vi hade för avsikt att samverka. För att få en stomme till stadgar åtog sig Evert att införskaffa kopior av stadgarna för Vattenfalls pensionärsföreningar i Stockholm och Trollhättan, med vilka han hade goda kontakter. Själv tog jag kontakt med personer jag kände från min tid på Mellersta Norrlands Kraftverk i Sundsvall. Om föreningen i Övre Norrland var vi inte medvetna.

Vid ett möte några veckor senare granskade vi kopior av de stadgar vi erhållit från Stockholm resp Trollhättan och fann att de hade stora likheter vad avsåg struktur. Från Sundsvall erhöles inget material, men det fanns en liten grupp i Umeå som undersökt intresset för en förening. Gruppen hade dock inte erhållit tillräcklig respons varför någon förening inte bildats inom förvaltningen.

I de två föreningar Evert haft kontakt med, hade han också samtalat med dess förtroendemän och därmed hade vissa fakta framkommit, som beaktades i det fortsatta arbetet. Stockholmsföreningen hade gamla anor, var stor och hade fasta rutiner. Endast de som

pensionerats från Vattenfall hade tillträde till föreningen. Vidare framkom att den inte var speciellt gynnad vad avsåg sponsring från Vattenfall. Sålunda betalades hyra för lokaler som utnyttjades av föreningen. Som en kuriositet fanns inom föreningen en klubb, som bestod av de högre cheferna som gått i pension, vilka träffades regelbundet i Räcksta för meningsutbyte om Vattenfalls fortsatta utveckling.

Vårt intryck av föreningen i Trollhättan var att den var kompakt och att de som avgått med pension var mangrant företrädna. Av information förstod vi också att föreningen hade mer familjär prägel än vad som var fallet i Stockholm.

Som ovan nämnts var vi medvetna om att det i slutskedet av byggverksamheten i Ringhals hade bildats en inofficiell förening i vilken tjänstemän från dåvarande BYV1 (byggavdelningen) och EM3 (stationsmontage) ingick. En första klubb hade bildats redan 1988, vars syfte var att spela på Lotto. Med denna som grund bildades så en första sammanslutning av pensionärer på initiativ av tidigare anläggningschefen Olle Hedström. Deltagarna i denna träffades ganska regelbundet i Tegelvillan för att hålla kamratskapet vid liv. Man hade inte för avsikt att göra sammanslutningen formaliserad, i avvaktan på att driftavdelningen skulle ta initiativ till att bilda en pensionärsförening, till vilken medlemmarna förväntade sig bli inbjudna att delta.

Visst ekonomiskt stöd för denna verksamhet hade vid några tillfällen erhållits från Vattenfall för aktiviteter utanför Ringhals. Utöver detta bidrog Ringhals informationsavdelning med ordnandet av flera kaffesamkväm och administrativ support genom utskick av kallelser till möten. Kontaktperson för detta var Hella Krook som då arbetade på denna avdelning.

Bland de större aktiviteter som företogs och som sponsrades av Vattenfall var en bussresa till Tyskland och Danmark, om vilket det har berättats en del. Enkla skäl såsom gott öl och trevlig samvaro gjorde att förseningar inträffade i samband med hemfärden. Detta gjorde i sin tur att tiden till färjans avgång blev i kortaste laget, vilket resulterade i för hög hastighet och danskt polisingripande som följd. Situationen reddes upp genom doktor Jessen (vår förste läkare) som hade danska om modersmål och som kommunicerade så väl med polisen att fri lejd erhöles, så man kunde fortsätta och avsluta resan planenligt.

En ytterligare resa var planerad till Mariehamn i oktober 1994, men Estoniakatastrofen kom emellan och resan inställdes. Vattenfall hade sponsrat resan i förväg varav 38 220 kronor fanns kvar då Ringhalsveteranerna bildades. De förvaltades på en bankbok i Åke Staags namn. Summan överfördes som startkapital till vår förening.

Som nästa steg i arbetet med att starta en pensionärsförening tog Evert Ericsson kontakt med Ringhals AB för att erhålla besked om vilken sponsring som kunde förväntas. Svaret blev att motsvarande bidrag per medlem som föreningarna i Trollhättan och Stockholm erhöles skulle utgå. Vi tog därefter itu med att sammanställa ett utkast till stadgar från det material vi införskaffat och insåg därvid att ett stort antal personer som arbetat länge på Ringhals under anläggningstiden kunde tänkas söka medlemskap, men att dessa i vissa fall inte pensionerats från Ringhals.

Evert hade en klar uppfattning om att föreningen i första hand skulle bestå av de som arbetat tillsammans på Ringhals och pensionerats därifrån samt ville hålla kontakt med sina tidigare arbetskamrater. Jag tror denna uppfattning grundades på det han som chef upplevt under den långa idrifttagningsperioden där vi i början ifrågasattes som organisation av huvudkontoret i

Stockholm plus att vi under hela uppstartskedet hårdbevakats av massmedia. Han gav uttryck för detta i boken "Från ingenting alls till Ringhals", där han i en intervju säger att "Svårigheterna svetsade oss samman". Min känsla är att han såg föreningen som en fortsättning på denna epok, där de första ringhalsarna höll samman och mot många odds slutförde arbetet, som resulterade i en helt driftfärdig anläggning. Tidpunkten för detta kan sägas vara när alla blocken med full effekt var infasade till nätet, vilket skedde den 23 januari 1984.

Personligen kände jag starkt för att bygg- och anläggningssidan skulle vara med i full omfattning. Detta grundades på intryck från min norrlandstid, där jag genom arbete med idrifttagningar kommit i nära kontakt med byggarbetsplatser och då insett hur tungt och svårt arbetet varit och att kamratskapet haft stor betydelse.

I ett första utkast till stadgar satte vi därför gränsen för medlemskap till tio års arbetstid vid Ringhals för vattenfallsanställda, för övriga efter styrelsebeslut. Vid bildandet av föreningen blev frågan omedelbart aktuell och justering av det första utkastet ledde till att "Föreningens styrelse kan bevilja medlemskap av annan pensionär, som haft stark anknytning till Vattenfall".

En annan grundtanke var att föreningen skulle bedrivas helt ideellt, men inget nämndes i stadgarna om ersättning för det arbete som skulle utföras åt densamma. Vår uppfattning var att ersättning enbart skulle erhållas för personliga utlägg, men att beslut om formerna för detta inte skulle tas upp i stadgarna utan fattas av en tillsatt styrelse. Frågan togs upp på ett styrelsemöte 960428 där det i punkt 2.2 fastställdes att principen skulle vara, att ersättning erhålles för direkta utlägg som porto, kontorsmaterial etc. Dessutom skall ersättning utgå för resa till styrelsesammanträden, eller resor som har direkt koppling till föreningens verksamhet. I båda fallen förutsattes att samåkning sker. Till årsmöten utgår ingen ersättning.

Vi förde också resonemang över hur styrelsen borde utformas. En första bedömning gav vid handen att ungefär hälften av medlemmarna initialt skulle komma från bygg- och anläggningssidan, vilket också visade sig korrekt, men att föreningen på medellång sikt skulle utgöras av driftpersonal beroende på att nytillskott endast skulle ske av pensionärer från driftavdelningen. Vår slutsats om fördelningen av styrelseposterna blev att driftsidan borde besätta ordförande- och sekreterarposterna och att kassörsposten skulle besättas av byggsidan, då en intresserad och lämplig person fanns att tillgå i Gunnar Karlsson. Jag avsåg mig ordförandeposten då jag inte alls haft intresse för föreningsverksamhet och därför inte hade någon erfarenhet från sådan verksamhet. Däremot åtog jag mig sekreterarposten. Vi fann att Lars Sevestedt i ett första skede skulle vara den bäst lämpade kandidaten till ordförandeposten. Han tillfrågades och åtog sig uppdraget. Med detta som stomme bedömde vi att övriga poster kunde utses efter att föreningen bildats och då i samband med dess första årsmöte.

Efter att ha sammanställt ett första utkast till stadgar kallade vi till möte med den interimsgrupp som fanns på bygg- och anläggningssidan. Vi kontaktade även några pensionärer från driftsidan som också deltog. Detta möte hölls den 9 oktober 1995. Nästa möte hölls den 8 november 1996 då föreningen formellt bildades.

Kungsbacka den 19 maj 2008

Folke Kroon

